

Κατερίνα Ανωγιαννάκη

Ένα δέντρο για τις 4 εποχές του χρόνου

Σχέδια
εργασίας
για την
προσχολική
εκπαίδευση

- εικαστική και θεατρική προσέγγιση
- τεχνικές μυθοπλασίας

Περιεχόμενα

Προλογικό σημείωμα	9
Λίγα λόγια για το θέμα του βιβλίου	11

■ Φθινόπωρο

Ο πίνακας του Βίνσεντ Βαν Γκογκ	15
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΤΟΝ ΠΙΝΑΚΑ	15
As παρατηρήσουμε τον πίνακα.....	15
As πλάσουμε ένα παραμύθι.	16
Θεατρικοί αυτοσχεδιασμοί	18
Εικαστικές δράσεις	20
ΕΡΕΘΙΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	26
1. Δύο πίνακες αφορμή για μυθοπλασία:	
οι πίνακες του Πάουλ Κλέε και του Γκούσταφ Κλιμτ	26
As παρατηρήσουμε τους πίνακες.....	27
As πλάσουμε ένα παραμύθι	28
2. Η φθινοπωρινή βροχή: ο πίνακας του Ρενέ Μαγκρίτ.....	29
Θεατρικό παιχνίδι	30
Εικαστική δράση.....	33
3. «Το φθινόπωρο» μέσα από τα μάτια του Τζουζέπε Αρτσιμπόλντο	34
As παρατηρήσουμε τον πίνακα	34
Ομαδικά παιχνίδια	35
Εικαστικές δράσεις	37
4. Το κίτρινο χρώμα του φθινοπώρου: Ο πίνακας του Βίνσεντ Βαν Γκογκ.....	38
As παρατηρήσουμε τον πίνακα	38
As πλάσουμε ένα παραμύθι	39
Παιχνίδια με το κίτρινο χρώμα.....	42
Εικαστικές δράσεις.....	43
Θεατρικό παιχνίδι με ένα κίτρινο πανί.....	45

■ Χειμώνας

Ο πίνακας του Βίνσεντ Βαν Γκογκ.....	51
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΤΟΝ ΠΙΝΑΚΑ	51
As παρατηρήσουμε τον πίνακα	51
Ομαδικά παιχνίδια - Αυτοσχεδιασμοί	52
Θεατρικό παιχνίδι	55
Εικαστικές δράσεις	56
ΕΡΕΘΙΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	62
Το «Χειμωνιάτικο τοπίο» του Πάμπλο Πικάσο αφορμή για την προετοιμασία και παρουσίαση ενός θεατρικού δρώμενου	62
Παρουσίαση του πίνακα στην ομάδα των παιδιών της τάξης μας.....	63

Ο πίνακας αφορμή για αυτοσχέδιες σωματικές φόρμες.....	64
Αυτοσχεδιασμοί και παιχνίδια ρόλων με στόχο τη δημιουργία ενός μύθου.....	65
Κατασκευή σκηνικού χώρου.....	66
Κατασκευή κοστουμιών.....	66
Μουσική επένδυση του μύθου μας.....	67
Παρουσίαση του δρώμενου.....	68

■ Άνοιξη

Ο πίνακας του Γκούσταφ Κλιμτ.....	71
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΤΟΝ ΠΙΝΑΚΑ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟ <i>Η ΜΗΛΙΑ ΤΟΥ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΡΟΪΔΗ</i>	71
As παρατηρήσουμε τον πίνακα.....	71
<i>Η Μηλιά</i> ως ερέθισμα για τη δημιουργία παράστασης κουκλοθέατρου.....	73
Κατασκευή κούκλας για την παράσταση με διάφορα υλικά.....	78
Εμφύκωση της κούκλας μας. Αυτοσχεδιασμοί.....	81
Κατασκευή σκηνικού για την παράστασή μας.....	83
Χωρισμός σε ομάδες και παρουσίαση του έργου.....	83
Εικαστικές δράσεις με αφορμή τον πίνακα και το έργο.....	85
ΕΡΕΘΙΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ.....	88
Η «Άνοιξη» μέσα από τα μάτια του Τζουζέπε Αρτσιμπόλντο.....	88
As παρατηρήσουμε τον πίνακα.....	88
Το έθιμο της «χελιδόνας».....	89
Ο πίνακας ζωγραφικής και το έθιμο της χελιδόνας.....	90
Εικαστικές δράσεις.....	91

■ Καλοκαίρι

Ο πίνακας του Σαλβαδόρ Νταλί.....	95
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΤΟΝ ΠΙΝΑΚΑ ΚΑΙ ΤΟ ΠΟΙΗΜΑ <i>ΤΡΕΛΟΒΑΠΟΡΟ ΤΟΥ ΟΔΥΣΣΕΑ ΕΛΥΤΗ</i>	95
As παρατηρήσουμε τον πίνακα.....	95
Το τρελοβάπορο του Οδυσσέα Ελύτη σε συνδυασμό με τον πίνακα του Σαλβαδόρ Νταλί.....	96
Το ποίημα και ο πίνακας ζωγραφικής αφορμή για θεατρικό παιχνίδι.....	97
Δημιουργία μύθου με αφορμή τον πίνακα του Νταλί και το ποίημα του Ελύτη.....	102
Εικαστικές δράσεις.....	103
ΕΡΕΘΙΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ.....	105
Ο πίνακας του Πάουλ Κλέε.....	105
Εικαστικές δράσεις.....	105
Θεατρικό παιχνίδι.....	107

Παράρτημα

Πηγές.....	111
Ιστότοποι και βιβλία με πληροφορίες για τους ζωγράφους και το έργο τους.....	111
Βιβλιογραφία.....	115

Φθινόπωρο

Ο πίνακας του Βίνσεντ Βαν Γκογκ

«Φθινοπωρινό
τοπίο με τέσσερα
δέντρα»

© Akg Images/Apeiron Photos

Ο **Βίνσεντ Βαν Γκογκ** (1853-1890) ήταν Ολλανδός ζωγράφος. Όσο ζούσε, το έργο του δε σημείωσε επιτυχία ούτε ο ίδιος αναγνωρίστηκε ως σημαντικός καλλιτέχνης. Ωστόσο, μετά τον θάνατό του, η φήμη του εξαπλώθηκε πολύ γρήγορα και σήμερα αναγνωρίζεται ως ένας από τους σημαντικότερους ζωγράφους όλων των εποχών. Η επίδρασή του στα μεταγενέστερα κινήματα του εξπρεσιονισμού, του φοβισμού αλλά και εν γένει της αφηρημένης τέχνης θεωρείται καταλυτική.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ με αφορμή τον πίνακα

As παρατηρήσουμε τον πίνακα

Ο πίνακας θα αποτελέσει το ερέθισμα για να ξεκινήσουμε με την ομάδα μας ένα σχέδιο εργασίας, με στόχο να γνωρίσουν τα παιδιά τα βασικά χαρακτηριστικά της εποχής του φθινοπώρου και να παίξουν μαζί τους.

► Πριν από την είσοδο των παιδιών, τοποθετούμε στο πάτωμα της τάξης μας ένα μεγάλο καφέ πανί με τέτοιον τρόπο ώστε να σχηματίζει ένα μονοπάτι. Ακούγεται ήρεμη μουσική. Κρατάμε στο χέρι μας ένα κίτρινο φθινοπωρινό φύλλο και αγγίζουμε ένα ένα παιδί απαλά στο κεφάλι, παρακινώντας το με

τον τρόπο αυτό να προχωρήσει στον χώρο δράσης. Τα παιδιά, μπαίνοντας, με τη συνοδεία της μουσικής, περπατάνε πάνω στο «μονοπάτι» και βρίσκουν θέση για να καθίσουν. Ζητάμε από τα παιδιά να παρατηρήσουν τον πίνακα ζωγραφικής.

Ενδεικτικές ερωτήσεις που θα βοηθήσουν τα παιδιά να αναγνωρίσουν τις λεπτομέρειες του πίνακα:

- Τι νομίζεις ότι είναι αυτό που βλέπεις στον πίνακα ζωγραφικής;
- Πόσα μεγάλα δέντρα υπάρχουν στον πίνακα;
- Είναι όλα ίδια ή κάποιο διαφέρει;
- Τι χρώμα έχουν τα φύλλα των δέντρων;
- Γιατί έχουν όλα τα φύλλα το ίδιο καφέ ή κίτρινο χρώμα;
- Ένα δέντρο έχει χάσει τα φύλλα του. Μπορείς να μας το δείξεις;
- Τι χρώμα έχει το χώμα και τα υπόλοιπα δέντρα που βλέπουμε στον πίνακα;
- Τι χρώμα έχει ο ουρανός; Μπορούμε να καταλάβουμε από το χρώμα του ουρανού τι καιρό κάνει; Έχει αέρα και, αν ναι, πώς το καταλαβαίνουμε;
- Υπάρχει ένας άνθρωπος στον πίνακα. Είναι άντρας ή γυναίκα και τι πιστεύεις ότι κάνει εκεί; Τι ρούχα φοράει;
- Σου θυμίζουν τα δέντρα του πίνακα το χρώμα που έχουν τα δέντρα που βλέπεις γύρω σου αυτή την εποχή του χρόνου;

As πλάσουμε ένα παραμύθι

Αφού έχουμε παρατηρήσει τον πίνακα ζωγραφικής, προσπαθούμε να ανακαλύψουμε μαζί με τα παιδιά την ιστορία που μπορεί να κρύβει ο πίνακας. Στο σημείο αυτό, στόχος μας είναι να αποτελέσει ο πίνακας ερέθισμα για μυθοπλασία, έτσι ώστε να μπορέσουν τα παιδιά να συνδέσουν την εικόνα που βλέπουν με μια ιστορία.

Μπορούμε να ξεκινήσουμε εμείς την ιστορία, για να προσδιορίσουμε και το πλαίσιο μέσα στο οποίο θα κινηθούν οι ήρωες και να αφήσουμε τα παιδιά να φανταστούν τη συνέχειά της.

Αναφέρουμε ένα παράδειγμα αυτής της τεχνικής:

Μια φορά κι έναν καιρό, στην άλλη άκρη του κόσμου, υπήρχε ένα δάσος τόσο μεγάλο, που κανένας ποτέ δεν είχε καταφέρει να το διασχίσει από τη μία άκρη ως την άλλη. Τα δέντρα του είχαν ύψος 10 μέτρα το καθένα και τα κλαριά τους ήταν τόσο φουντωτά και πυκνά που αγκάλιαζαν το ένα το άλλο.

Ήταν φθινόπωρο και τα περισσότερα δέντρα του δάσους είχαν απλώσει τα κίτρινα φύλλα τους. Ο ουρανός είχε γεμίσει γκριζα σύννεφα και κάποιες σταγόνες βροχής εμφανίζονταν πού και πού, ίσα ίσα για να δροσίζουν τα πυκνά δέντρα και τα κλαριά τους, κάτι που χρειαζόταν μετά τη μεγάλη ζέστη του καλοκαιριού.

Μια μέρα του Οκτώβρη, στο δάσος εμφανίστηκε μια γυναίκα με μαύρα ρούχα και ένα άσπρο μαντίλι στο κεφάλι. Περιπλανιόταν ανάμεσα στα δέντρα για ώρες και, αν την παρατηρούσες προσεκτικά, θα καταλάβαινες ότι κάτι έψαχνε να βρει...

- ▶ Στο σημείο αυτό, καλό θα ήταν να σταματήσουμε την αφήγηση του παραμυθιού, μιας και έχουμε προσδιορίσει τον χώρο δράσης της ιστορίας (το δάσος), την εποχή που διαδραματίζεται (το φθινόπωρο), τα χαρακτηριστικά της εποχής (κίτρινα φύλλα στα δέντρα, πρωτοβρόχια, γκριζος ουρανός) και την ηρωίδα που θα μας οδηγήσει στη συνέχεια του παραμυθιού (η γυναίκα με το άσπρο μαντίλι).
- ▶ Θα ζητήσουμε από τα παιδιά να συνεχίσουν το παραμύθι, χρησιμοποιώντας τη φαντασία τους.

Ερωτήσεις που μπορεί να βοηθήσουν την ομάδα:

- Τι ψάχνει η γυναίκα με το άσπρο μαντίλι ανάμεσα στα δέντρα;
- Μήπως αυτό που ψάχνει είναι ένας θησαυρός κρυμμένος σε κάποιο σημείο του δάσους; Ένα γατάκι που έφυγε από το σπίτι της; Ένα μαγικό πουλί που έχει τη φωλιά του πάνω σε ένα δέντρο;
- Ποιος έκρυψε τον θησαυρό στο δάσος; Μήπως ένας κακός μάγος; Γιατί έφυγε το γατάκι από το σπίτι της γυναίκας; Μήπως ψάχνει για φαγητό; Τι μαγικά μπορεί να κάνει το πουλί;
- Μήπως αυτό που ψάχνει η γυναίκα κρύβεται στα δέντρα με τα κίτρινα φύλλα που βλέπουμε στον πίνακα; Ή μήπως μέσα στον κορμό του δέντρου που δεν έχει φυλλωσιά;
- Όταν η γυναίκα βρει αυτό που ψάχνει, τι πιστεύετε ότι θα το κάνει; Θα το πάει στο σπίτι της ή θα το κάνει δώρο σε μια πριγκίπισσα στο κάστρο;
- Πώς θα προστατευτεί η γυναίκα από τη βροχή και τον αέρα; Υπάρχει κάποια κρυψώνα στο δάσος; Μήπως μέσα στην κρυψώνα ζει και κάποιος άλλος;
- Άραγε, τα κίτρινα φύλλα των δέντρων έχουν μαγικές ιδιότητες; Μήπως αλλάζουν χρώμα όσο περνάει ο καιρός; Πώς μπορεί η γυναίκα να πιάσει τα φύλλα, αφού τα δέντρα είναι τόσο ψηλά; Υπάρχει κάποιος που θα τη βοηθήσει;

- Θα καταφέρει η γυναίκα να βρει αυτό που ψάχνει ή ο κακός μάγος θα την εμποδίσει;
- Τι γίνεται στο τέλος της ιστορίας;

► Μόλις πλάσουμε την ιστορία μας, μπορούμε να δραματοποιήσουμε το παραμύθι στην τάξη ή να πάρουμε στοιχεία από αυτό, όπως, για παράδειγμα, το μαγικό πουλί, τον κακό μάγο, το μαγεμένο δέντρο κ.λπ., και να προχωρήσουμε σε σχετικές εικαστικές δράσεις.

Θεατρικοί αυτοσχεδιασμοί

Ανάλογα με τη δομή της ιστορίας που έχουμε δημιουργήσει, οργανώνουμε αυτοσχεδιασμούς και παιχνίδια ρόλων που θα μας βοηθήσουν να ζωντανέψουμε τους ήρωές μας και να παίξουμε μαζί τους. Ο πίνακας ζωγραφικής μπορεί να αποτελέσει από μόνος του τον σκηνικό χώρο για το παιχνίδι μας, ενώ κάποια ενδυματολογικά στοιχεία από τη γωνιά μεταμφίεσης που έχουμε στην τάξη μας, όπως ένα μαντίλι, ένα στέμμα, μια μπέρτα κ.λπ. μπορεί να χρησιμοποιηθούν ως ερέθισμα για τους αυτοσχεδιασμούς των παιδιών.

Αναφέρουμε ενδεικτικά θέματα αυτοσχεδιασμών που μπορεί να προκύψουν από το παραμύθι που πλάσαμε με τα παιδιά:

- Ένα πουλί έχει ανθρώπινη φωνή και μας λέει την ιστορία του.
- Μια γυναίκα ψάχνει το γατάκι της στο δάσος όταν αρχίζει να βρέχει.
- Ένας κακός μάγος έχει φυλακίσει μια πριγκίπισσα μέσα σε ένα δέντρο.
- Μια πριγκίπισσα βρίσκει στο δάσος ένα φύλλο που μιλάει.
- Ένα δέντρο μάς αφηγείται πώς έχασε τα φύλλα του.

Στο σημείο αυτό θα περιγράψουμε ένα παιχνίδι αυτής της μορφής, στο οποίο μπορεί να πάρει μέρος όλη η ομάδα των παιδιών της τάξης. Φυσικά, το παιχνίδι αυτό είναι απλώς ένα παράδειγμα θεατρικού παιχνιδιού με την τεχνική του κατευθυνόμενου αυτοσχεδιασμού. Κάθε παιδαγωγός θα προσαρμόσει το παιχνίδι στην τάξη του, ανάλογα με την ηλικία των παιδιών και το παραμύθι που έχει προκύψει κατά τη διάρκεια της προηγούμενης διαδικασίας.

- Στην τάξη ακούγονται ήχοι που συναντάμε στο δάσος. Έχουμε απλώσει στο πάτωμα μεγάλα καφέ πανιά με τέτοιο τρόπο, ώστε να σχηματίζουν μονοπάτια. Σε κάποιο σημείο της διαδρομής μας υπάρχει αφημένο ένα λευκό μαντίλι. Χαμηλώνουμε τα φώτα της τάξης για να δημιουργήσουμε την αίσθηση της περιπέτειας και αρχίζουμε το παιχνίδι!
- Λέμε στα παιδιά ότι είναι φθινόπωρο και ότι θα κάνουμε έναν περίπατο μέσα σε ένα δάσος. Θα πρέπει όμως να είμαστε πολύ προσεκτικοί, γιατί το δάσος αυτό κρύβει μια ιστορία που θα πρέπει να την ανακαλύψουμε μαζί:

Αναλαμβάνουμε εμείς τον ρόλο του οδηγού και καλούμε τα παιδιά να κάνουν μια γραμμή πίσω μας. Μπορούμε να κρατάμε στα χέρια μας έναν φακό με το άναμμα του οποίου δίνουμε το σήμα στην ομάδα μας ότι είμαστε έτοιμοι να μπούμε στο δάσος της περιπέτειας.

Πρέπει να είμαστε πολύ προσεκτικοί εδώ. Δεν πρέπει με τίποτα να χάσουμε το καφέ μονοπάτι, γιατί τότε δε θα βρούμε τον δρόμο για την επιστροφή μας. Περιπατάμε προσεκτικά και με μικρά βήματα, γιατί γύρω μας μπορεί να υπάρχουν παγίδες. Μπροστά μου βλέπω έναν πυκνό θάμνο... Ανοίξτε με τα χέρια σας τα πυκνά του φύλλα για να περάσουμε *(τα παιδιά αυτοσχεδιάζουν σε όλο το παιχνίδι σύμφωνα με τις οδηγίες μας)*. Προσέξτε μη σας χτυπήσουν τα κλαριά που πετάγονται στο πέρασμά μας! Ο φακός μάς δείχνει τον δρόμο. Συνεχίζουμε την πορεία μας... Κοιτάξτε γύρω σας τα δέντρα με τα κίτρινα φύλλα στα κλαριά τους. Ωχ, έχει πολύ αέρα εδώ! *(κάνουμε τον ήχο του αέρα και παροτρύνουμε τα παιδιά να μας μιμηθούν)* Κρατηθείτε ο ένας από τον άλλον για να μη μας ρίξει κάτω ο αέρας... Τα φύλλα αυτού του δέντρου, λόγω του αέρα, πέφτουν στο μονοπάτι... Μαζέψτε όσο περισσότερα μπορείτε, γιατί μπορεί να τα χρειαστούμε. Τώρα βλέπω μπροστά μου ένα ξέφωτο με πολύ ψηλά δέντρα. Αν τα καταφέρουμε να φτάσουμε μέχρι εκεί, θα σας πω τον μύθο που υπάρχει για το δάσος αυτό...

Μου φαίνεται, όμως, ότι νιώθω τις πρώτες ψιχάλες της βροχής... *(κάνουμε όλοι μαζί με τα χέρια μας τον ήχο της βροχής)* Και η βροχή δυναμώνει... Αγκαλιάστε ο ένας τον άλλον για να προστατευτούμε από τη δυνατή βροχή.

Μήπως τα μεγάλα κίτρινα φύλλα που μαζέψαμε μπορούν να μας βοηθήσουν; Βάλτε τα στο κεφάλι σας, για να μη βρέξεστε. Νομίζω ότι η βροχή σταμάτησε τώρα. Ας προχωρήσουμε στο μονοπάτι όσο έχουμε καιρό. Μα, τι είναι αυτό που βλέπω εδώ μπροστά μου; Ένα λευκό ματιλί. Σε ποιον μπορεί να ανήκει; *(αφήνουμε τα παιδιά να μας πουν τις σκέψεις τους και συνεχίζουμε ανάλογα την ιστορία)* Ο μύθος του δάσους λέει ότι εδώ κάποτε συνέβησαν περίεργα πράγματα. Ας μαζευτούμε όλοι κάτω από αυτό το δέντρο να σας πω την ιστορία...

- ▶ Στο σημείο αυτό αφηγούμαστε στα παιδιά το παραμύθι που έπλασαν μέσα από την παρατήρηση του πίνακα, τους αυτοσχεδιασμούς και τις ερωτήσεις που τους έχουμε κάνει.
- ▶ Στη συνέχεια, δίνουμε στα παιδιά πανιά διαφόρων χρωμάτων και τους ζητάμε, χρησιμοποιώντας καρτέκλες, τραπέζια, κούτες, μαξιλάρια και ό,τι άλλο έχουμε στην τάξη, να στήσουν έναν σκηνικό χώρο μέσα στον οποίο θα δραματοποιήσουν το παραμύθι τους.

Εικαστικές δράσεις

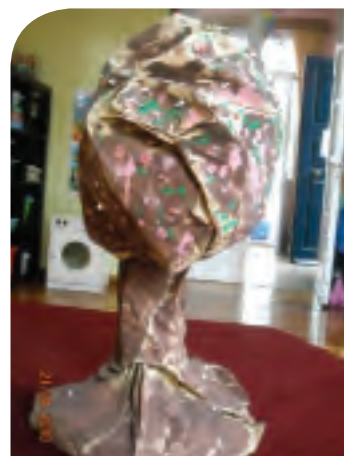
Το δέντρο του φθινοπώρου

Κατασκευή τρισδιάστατου δέντρου από χαρτί

ΤΙ ΧΡΕΙΑΖΟΜΑΣΤΕ;

Χαρτί μέτρου σε χρώμα καφέ • φύλλα δέντρων σε διάφορους χρωματισμούς • κόλλα ατλακόλ • μια πλαστική γλάστρα μεσαίου μεγέθους

- ▶ Παίρνουμε με την ομάδα των παιδιών μια πλαστική γλάστρα μεσαίου μεγέθους. Κόβουμε μεγάλα κομμάτια από το χαρτί μέτρου και τα τσαλακώνουμε, δίνοντάς τους ένα ακανόνιστο σχήμα.
- ▶ Τυλίγουμε αρχικά τη γλάστρα με το χαρτί για να μη φαίνεται και στη συνέχεια αρχίζουμε να φτιάχνουμε τον κορμό του δέντρου, βάζοντας το ένα κομμάτι χαρτί πάνω στο άλλο. Χρησιμοποιούμε το συρραπτικό όπου χρειάζεται για να ενώσουμε τα κομμάτια χαρτιού μεταξύ τους.
- ▶ Μόλις ολοκληρώσουμε τον κορμό, παίρνουμε μεγάλα κομμάτια από το ίδιο χαρτί, τα τσαλακώνουμε και τα τοποθετούμε πάνω στον κορμό, με τέτοιο τρόπο, ώστε να δημιουργείται μια μεγάλη χάρτινη μπάλα στην κορυφή του.
- ▶ Μόλις τελειώσουμε την κατασκευή, απλώνουμε στο πάνω μέρος του δέντρου κόλλα ατλακόλ και κολλάμε τα φύλλα που έχουμε στη διάθεσή μας.
- ▶ Μπορούμε στη συνέχεια να ζωγραφίσουμε με πινέλα στο δέντρο μας, όπου πιστεύουμε ότι χρειάζεται. Τοποθετούμε στην τάξη μας το «δέντρο του φθινοπώρου».
- ▶ Η κατασκευή μας μπορεί να αλλάζει κάθε φορά που αλλάζει η εποχή. Για παράδειγμα, φύλλα κίτρινα το φθινόπωρο, τριμμένο φελιζόλ τον χειμώνα για να μοιάζει χιονισμένο, στεφάνια με λουλούδια την άνοιξη κ.λπ.

Μια μάσκα με μεταμορφώνει

Κατασκευή μάσκας με χαρτί και υλικά από τη φύση

ΤΙ ΧΡΕΙΑΖΟΜΑΣΤΕ;

Χαρτί οντουλέ χρώματος καφέ κομμένο ακανόνιστα σε μέγεθος Α3 • κλαράκια από δέντρα • ένα ξύλο για να στηρίξουμε τη μάσκα • φύλλα κίτρινα • τέμπερα καφέ και κίτρινου χρώματος • πινέλα • κόλλα ατλακόλ

- ▶ Για το συγκεκριμένο εργαστήρι μπορούμε να οργανώσουμε μια επίσκεψη με τα παιδιά στο κοντινό πάρκο και να μαζέψουμε μαζί τους τα υλικά που θα χρησιμοποιήσουμε. Στην περίπτωση που κάτι τέτοιο δεν είναι εφικτό, μπορούμε να ζητήσουμε από τους γονείς των παιδιών να πραγματοποιήσουν με τα παιδιά τους μια τέτοια επίσκεψη και να μας φέρουν στο σχολείο ό,τι μάζεψαν, όπως κλαριά, φύλλα κ.λπ.
- ▶ Δίνουμε σε κάθε παιδί ένα κομμάτι οντουλέ χαρτί, στο οποίο έχουμε κόψει από πριν τα μάτια και το στόμα της μάσκας, μιας και το χαρτί αυτό δυσκολεύει τα παιδιά όταν πρέπει να δημιουργήσουν αυτά τα χαρακτηριστικά.
- ▶ Τα παιδιά διαλέγουν τα σημεία της μάσκας που θα κολλήσουν τα φύλλα και τα κλαράκια. Στη συνέχεια, όποιο παιδί το επιθυμεί μπορεί να χρωματίσει τη μάσκα του με τα χρώματα του φθινοπώρου.
- ▶ Στο τέλος, κολλάμε στη δεξιά κάτω μεριά της μάσκας ένα ξύλο, έτσι ώστε να μπορούν τα παιδιά να την κρατούν για να καλύπτουν το πρόσωπό τους.
- ▶ Μόλις η κατασκευή ολοκληρωθεί, μπορούμε να δώσουμε ένα όνομα στη μορφή που έχουμε φτιάξει (π.χ. το γελαστό δέντρο, το λυπημένο δέντρο, ο πονηρούλης κ.λπ.).

Ένα παράξενο δέντρο

Συνθέσεις από χαρτιά διαφορετικής υφής

ΤΙ ΧΡΕΙΑΖΟΜΑΣΤΕ;

Χαρτιά διαφορετικής υφής (κανσόν, οντουλέ, γλασέ κ.λπ.) • κόλλα • πινέλα

- ▶ Δίνουμε στην ομάδα πολλά χαρτιά διαφορετικής υφής. Ζητάμε από τα παιδιά να κόψουν ή να σκίσουν τα χαρτιά σε όποια σχήματα θέλουν και να τα συνθέσουν πάνω σε ένα μεγάλο κανσόν χαρτί με τέτοιον τρόπο, ώστε να σχηματίζεται ένα δέντρο.
- ▶ Αφήνουμε τα παιδιά να κάνουν τη δική τους σύνθεση, χωρίς καθοδήγηση.
- ▶ Στόχος μας είναι να ανακαλύψουν και να αποφασίσουν μόνο τους πού πρέπει να είναι ο κορμός, πόσα κλαριά θα έχει, αν θα έχει φύλλα κ.λπ.

Τι θα συνέβαινε, αν μια φθινοπωρινή μέρα η τάξη μας
μεταμορφωνόταν σε μουσείο σύγχρονης τέχνης;
Πόσες ιστορίες μπορεί να κρύβει
ένας πίνακας του Βίνσεντ Βαν Γκογκ;
Μπορεί ένα τοπίο ζωγραφισμένο από τον Πάμπλο Πικάσο
να μας γνωρίσει τον χειμώνα;
Ποια σχέση μπορεί να έχει το *Τρελοβάπορο* του Οδυσσέα Ελύτη
με τον Σαλβαδόρ Νταλί και το καλοκαίρι;

Το βιβλίο αυτό έχει στόχο να δώσει σε παιδαγωγούς της προσχολικής εκπαίδευσης ιδέες για την ανάπτυξη σχεδίων εργασίας που αφορούν τις 4 εποχές του χρόνου.

Η προσέγγιση γίνεται μέσα από πίνακες ζωγραφικής, τεχνικές θεατρικού παιχνιδιού και κουκλοθέατρου, λογοτεχνικά κείμενα και εικαστικές δράσεις. Έργα των **Βαν Γκογκ, Κλιμτ, Νταλί, Πικάσο** και άλλων καλλιτεχνών γίνονται το ερέθισμα για την παρουσίαση δρώμενων, τη δημιουργία μύθων, ομαδικών παιχνιδιών και κατασκευών με απλά υλικά. Τα έργα των παιδιών που παρουσιάζονται στο βιβλίο αποδεικνύουν ότι η Τέχνη μπορεί και πρέπει να γίνει αναπόσπαστο κομμάτι στο καθημερινό σχολικό πρόγραμμα.

Οι δράσεις αφορούν παιδιά προσχολικής και πρωτοσχολικής ηλικίας, μπορούν όμως εύστοχα να χρησιμοποιηθούν, με επιμέρους τροποποιήσεις, ως οδηγός για ομάδες μεγαλύτερων παιδιών, ακόμα και ενηλίκων.

ISBN 978-960-501-506-0

9 789605 015060

ΒΟΗΘ. ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ 5506